

Härnösands kommun

Rektorn vid Murbergsskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Murbergsskolan årskurserna 4–9
i Härnösands kommun

Tillsyn i Murbergsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Härnösands kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Murbergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 4 och 5 december 2013.

Fakta om skolan

Murbergsskolan, som omfattar årskurserna 4–9, är centralt belägen i Härnösand och tillhör kommunens norra verksamhetsområde. Vid tillsynsbesöket omfattade skolan ca 350 elever. Murbergsskolan leds av en rektor som tillträdde sin tjänst inför höstterminen 2013.

Eleverna är organiserade i ålderhomogena klasser. Det gäller dock inte för elever som är nyanlända till Sverige och som går i en särskild undervisningsgrupp (sva-gruppen). Murbergsskolan har, vid tillsynsbesöket, 27 nyanlända elever och utöver detta ytterligare elever med annat modersmål än svenska. Skolans pedagogiska personal är organiserad i två arbetslag, ett vardera för årskurserna 4–6 och 7–9.

Kunskapsresultat

För år 2013 i årskurs 6 visar skolans resultatsammanställningar att 98 procent respektive 93 procent av eleverna nått kunskapskraven i engelska och matematik. I ämnet svenska har 98 procent av eleverna nått kunskapskraven. I de övriga ämnena har 100 procent av eleverna nått kunskapskraven. Resultaten från år 2013 är snarlika med resultaten från år 2012 med skillnad i att 98 procent av eleverna nådde kunskapskraven i matematik och 93 procent nådde kunskapskraven i svenska.

Enligt Skolverkets officiella statistik avseende läsåret 2012/13 framgår att 77,4 procent av eleverna i årskurs 9 nått målen i alla ämnen jämfört med 77 procent i riket. Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 var vid samma tidpunkt 211,2 jämfört med 212,8 i riket. Sedan år 2011 har skolans genomsnittliga meritvärde sjunkit från 212,7.

Andelen behöriga elever till högskoleförberedande program på gymnasiet är vid Murbergsskolan 86,8 procent jämfört med 86,5 procent i riket. Andelen behöriga elever till yrkesprogram på gymnasiet är vid Murbergsskolan 90,6 procent jämfört med 87,6 procent i riket.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i

enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till brister närhelst de framkommer.

För att fullgöra skolans uppdrag att ge alla elever förutsättningar att lägst nå kunskapskraven för utbildningen förväntas skolan följa upp vilka resultat som nås, analysera dessa och vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Enligt läroplanen har rektor ansvar för att skolans resultat och verksamhet följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Tillsynen vid Murbergsskolan visar att det finns brister inom det systematiska kvalitetsarbetet. Skolinspektionen bedömer att kvalitetsarbetet är ett viktigt utvecklingsområde vid Murbergsskolan. Skolan saknar analyser av elevernas kunskapsresultat. Skolinspektionen konstaterar även att det saknas analyser av skolans arbete med särskilt stöd och arbetet med värdegrundsfrågor. Skolan saknar därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete för att kunna besluta om vilka åtgärder som behöver vidtas för att utveckla verksamheten.

Av tillsynen framgår även att det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete på skolan. Enligt rektorn och lärarna förekommer det fall av kränkande behandling vilket skolan arbetar för att snabbt upptäcka, utreda och åtgärda. Skolan saknar dock en aktuell plan mot kränkande behandling. Enligt Skolinspektionen är det angeläget att kartlägga risker och bedöma behov av insatser för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Vidare är det viktigt att noggrant följa upp och utvärdera insatser för att försäkra sig om att rätt åtgärder vidtas. Rektorn måste också se till att det för skolenheten finns en plan mot kränkande behandling som uppfyller skollagens krav.

Av intervju med skolans rektor framgår vidare att rutiner håller på att tas fram för att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd. Det finns en arbetsgång för hur skolan ska gå tillväga när en elev riskerar att inte nå kunskapskraven eller har andra svårigheter i sin skolsituation. Skolinspektionen bedömer dock att arbetsgången behöver ses över så att den fullt ut lever upp till författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer dessutom att rektor måste fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav. Skolinspektionen konstaterar även att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte erbjuds det.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härnösands kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Härnösands kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero och planen mot kränkande behandling.

- Kartlägg elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling.
- Bedöm utifrån kartläggningen vilka risker som finns och vilka insatser som behöver sättas in.
- Upprätta en plan som beskriver de åtgärder som ska vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året.
- Redogör i nästa års plan för hur åtgärderna (enligt ovan) har genomförts.
- Se till att eleverna medverkar i arbetet med planen.

Motivering

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som ett led i detta ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Planen mot kränkande behandling ska vara anpassad till de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Planen ska återspegla förhållandena i verksamheten och en kartläggning behöver ligga till grund för bedömningen av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande

behandling under det kommande året (se Skolverkets allmänna råd Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, 2012:1274).

I intervju med lärare och elever framkommer att det ibland förekommer verbala kränkningar mellan elever. Både lärare och elever uppger vidare att åtgärder vidtas på individnivå, samt ger exempel på insatser som vidtagits, då kränkning uppstått. Skolan har en trivselgrupp som arbetar för att förebygga kränkande behandling. Skolan har även haft besök av en föreläsare som pratat om mobbning.

I intervju med rektor framkommer att det saknas en uppdaterad plan mot kränkande behandling. Det finns en gammal plan mot kränkande behandling som benämns "Likabehandlingsplan" som senast är reviderad den 4 januari 2012. Planen innehåller bland annat definitioner av begrepp och exempel på generella åtgärder för att motverka kränkande behandling. Planen är för allmänt hållen och det saknas en tydlig utvärdering av de insatser som genomförts förgående läsår.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av vad som är anfört ovan, att skolans plan mot kränkande behandling inte lever upp till skollagens krav.

Syftet med en plan mot kränkande behandling är att den ska fungera som ett effektivt hjälpmedel i skolans värdegrundsarbete. För att det ska fungera krävs att planen upprättas årligen och att den grundas på en kartläggning av aktuell situation på skolan, tillsammans med en uppföljning och en utvärdering av de åtgärder som vidtagits under det gångna året. Detta utgör utgångspunkten för en ny plan för aktuellt år. I det förebyggande arbetet är det även viktigt att elever medverkar i arbetet med kartläggningen och att de ges möjlighet att diskutera vilka åtgärder som ska vidtas.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Härnösands kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Utarbeta och implementera rutiner för arbetsgången med särskilt stöd som överensstämmer med skollagens krav, så att:
- Skolans personal anmäler till rektorn när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd.

- Rektorn ansvarar för att en utredning skyndsamt genomförs i den omfattning som behövs beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.
- Fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav.
- Ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Arbetsgången med särskilt stöd och åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska lärare anmäla till rektor om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektor, och om utredningen av elevens behov visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektor besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Uppdraget att fatta beslut om åtgärdsprogram kan i vissa fall delegeras till någon i personalen på skolan.

Vid intervjuer med rektor och lärare framkommer att en rutin för arbete med särskilt stöd håller på att tas fram. Vid tillsynen redovisar rektor förslaget till de nya rutinerna som håller på att tas fram för särskilt stöd. Skolinspektionen konstaterar att rektorns roll i den föreslagna rutinen är oklar. Det saknas rutiner för hur personalen ska rapportera till rektor när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd. Inte heller framgår tydligt att det är rektor som ansvarar för att en utredning genomförs. Av rutinerna framgår att förslag på åtgärdsprogram skrivs av lärare och ges till rektor som fattar beslut utifrån det redan utarbetade åtgärdsprogrammet. Rektor har inte delegerat beslutanderätten till någon i personalen.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbetsgång med elever i behov av särskilt stöd inte helt uppfyller skollagens krav. Skolinspektionen anser att skolans personal behöver göra en anmälan till rektor när de uppmärksammar tecken på att en elev kan vara i behov av annat stöd än vad som kan ges i det dagliga arbetet och genom insatser i den individuella utvecklingsplanen. Rektor behöver ansvara för att en utredning skyndsamt genomförs i den omfattning som behövs beroende på vad anmälan består i. Rektor kan själv utföra utredningen eller delegera uppdraget till någon i personalen på skolan.

Särskild undervisningsgrupp

Enligt skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan, innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt tillhör.

Vid intervju med rektor och lärare framgår att det på Murbergsskolan finns en så kallad förberedelseklass (sva-gruppen) där nyanlända elever får börja läsa svenska innan de placeras i ordinarie klasser. Vid inspektionstillfället består sva-gruppen av 27 nyanlända elever. Det finns åtgärdsprogram för samtliga nyanlända elever. Rektorn har också fattat beslut om anpassad studiegång för dessa elever. För de elever som började i sva-gruppen innan rektorsbytet finns beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Den nuvarande rektorn har dock inte fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för de nyanlända eleverna som kommit under hösten.

Skolinspektionen vill klargöra att en förberedelseklass måste ses som en särskild undervisningsgrupp. Det är viktigt att framhålla att placering i en särskild undervisningsgrupp är en individuell bedömning som ska göras för varje elev. Det är också angeläget att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp begränsas i tid samt att skolan långsiktigt planerar för elevens framtida skolgång i den ordinarie verksamheten.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund vad som är anfört ovan, att rektorn måste fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav.

Studiehandledning på modersmålet

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Av skolförordningen framgår att en form av särskilt stöd är att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Vid intervju med rektor framkommer att rektorn utrett att det finns elever med behov av studiehandledning på modersmålet på Murbergsskolan. Dessa elever erbjuds inte studiehandledning på modersmålet enligt författningarnas krav. Detta beror på att det varit svårt att rekrytera lämplig personal.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av vad som är anfört ovan, att Murbergsskolan ska ge elever studiehandledning på modersmålet om de är i behov av det.

Författning

3 kap. 8 -9 §§ skollagen

3 kap. 11 § skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Härnösands kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Genomför ett systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen, i detta ingår bland annat
- skolans arbete med värdegrund,
- kunskapsresultat för elever i årskurs 6 och 9 i samtliga ämnen som har kunskapskrav som minst ska uppnås, samt
- skolans arbete med särskilt stöd
- Se till att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i läroplan, skollag och andra föreskrifter uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Vid tillsynen framkommer att det systematiska kvalitetsarbetet på Murbergs-skolan detta läsår fått stå tillbaka då den nytillträdde rektorn fokuserat på att lära känna personalen och eleverna. Rektorn har dock fått i uppdrag att skriva en kvalitetsrapport avseende förgående läsår. Av kvalitetsrapporten för läsåret 2012/13 framgår följande gällande skolans kvalitetsarbete. Vid terminsstart genomförs överlämningskonferenser för nya elever i årskurs 4 och årskurs 7. Elevresultat i form av betyg och skriftliga bedömningar, följs upp på arbetslagsmöten, elevhälsomöten, elevvårdskonferenser och klasskonferenser. Resultaten används för analys och utvärdering. Förutom uppföljningar av elevernas betyg sker sammanställning utifrån klasskonferenser med måluppfyllelse och antalet upprättade åtgärdsprogram. Detta genomförs en gång per termin. Underlaget från konferensen används där måluppfyllelsen brister.

I kvalitetsrapporten finns följande angivet om skolans värdegrundsarbete. Skolan har en trivselgrupp, bestående av elever och lärare, genomförde en

enkätundersökning för alla elever på skolan under hösten 2012 för ökad trivsel på skolan.

Skolinspektionen konstaterar att kvalitetsrapporten beskriver former för hur kvalitetsarbete har bedrivits eller ska bedrivas på skolan. Det saknas dock dokumentation av det kvalitetsarbete som anges i kvalitetsrapporten för föregående läsår. Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt den information som lämnats vid intervjuer med rektor och personal framgår att Murbergsskolan saknar en dokumenterad analys av kunskapsresultaten och måluppfyllelsen i sitt kvalitetsarbete. Vidare saknas en dokumenterad sammanställning och analys av resultaten avseende skolans värdegrundsarbete. Skolan saknar därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete för att kunna vidta relevanta åtgärder i syfte att nå ökad måluppfyllelsen samt värdegrundsarbetet.

Murbergsskolan saknar även en utvärdering av sitt arbete med särskilt stöd. Det är viktigt att på skolenhetsnivå följa upp på vilket sätt särskilda stödresurser används och vilka effekter de får för att de på bästa sätt ska komma eleverna till godo. I detta arbete är det angeläget att följa upp varje steg i arbetsgången kring elever i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionens bedömning är att kvalitetsarbetet på Murbergsskolan måste ta sin utgångspunkt i uppföljning av resultat och måluppfyllelse för att verksamheten ska utvecklas och ge eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. För att kvalitetsarbetet ska vara systematiskt krävs att det dokumenteras; att insatser dokumenteras, att det genomförs analyser och att dessa sammanställs. De insatser som ska genomföras ska tydligt kopplas till de nationella målen, kraven och riktlinjerna. Genom att ange vad som ska uppnås och förväntade effekter underlättas även kommande uppföljning och utvärdering.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsråd Stefan Persson och utredare Linnéa Forsberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Karolina Bergqvist
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernars utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.